

Onsdagen den 24 april

Kl. 19.30

§ 1 Internationellt utvecklingssamarbete (forts.)

Fortsattes överläggningen angående utrikesutskottets betänkande nr 3.

Herr PALM (s):

Herr talman! Debatten om u-hjälpen har nu pågått i åtta timmar. Jag skall i all korthet endast behandla två punkter i det omfattande utskottsbetänkandet, nämligen punkten 11 om katastrofbistånd och punkten 13 angående jordbruksprojektens ekologiska aspekter.

I vad först gäller det som sägs under punkten 13 har dessa frågor aktualiserats i en motion från centerpartiet. Utskottet har i sin mycket utförliga skrivning framhållit hur angeläget det är att bevakningen av miljövårdsintressena sker även för utvecklingsländernas del. SIDA har också i sin anslagsframställning understrukit dessa frågor. Alla tycks nu vara överens om att given i att söka åstadkomma en så snabb förbättring som möjligt av levnadsnivån för folken i de fattigaste länderna inte får ske med så kortsiktiga perspektiv att väsentliga naturvårdsintressen offras, vilket på lång sikt kan få långtgående konsekvenser. Att ta dessa hänsyn i områden där svält döden dagligen skördar mycket stora offer kräver en stor och aldrig sviktande uppmärksamhet. Fasanfulla exempel på effekten av att kortsiktigt söka vinna snabbast möjliga framgångar finns på olika håll i världen. Jag vill hänvisa till utskottets enhälliga skrivning, som visar hur allvarligt vi bedömer dessa frågor. Utskottet förutsätter att biståndsmyndigheten även framdeles ägnar de ekologiska frågorna stor uppmärksamhet och att man får praktiska möjligheter att ytterligare förbättra insatserna i dessa hänseenden.

När det gäller punkten 11, som handlar om katastrofbiståndet, föreligger ett par reservationer. Herrar Hernelius och Turesson föreslår i sin reservation att minst 30 miljoner kronor av katastrofreserven skall beräknas för att lindra svältkatastrofen i Etiopien och Sahelområdet. Som motiv anförs att Sverige har långa traditioner av humanitärt hjälparbete att hänvisa till i dessa områden.

I statsverkspropositionen redovisas de ökade anslag som under senare år beviljats som hjälp till katastrofdrabbade områden. Den katastrofreserv som byggts upp beräknas för budgetåret 1974/75 till 150 miljoner kronor. 23 miljoner kronor har anslagits för katastrofhjälp till Västafrika och 9,1 miljoner kronor till Etiopien utöver den ordinarie biståndsramen för detta land. Den redan nu avsatta reserven bör enligt utskottsmajoritetens mening ge utrymme för de insatser som kan bli aktuella framöver.

Vi har under arbetets gång under hand inhämtat hos dem som sysslar med dessa frågor att de inte anser det vara något större problem att få pengar för fortsatt katastrofbistånd. Betydligt svårare är det att få olika åtgärder att fungera på fältet. Jag vill i detta sammanhang bl. a. hänvisa till de oroligheter som utspelas i Etiopien, vilka onekligen innebär att det

Onsdagen den
24 april 1974*Internationellt
utvecklings-
samarbete.*

Onsdagen den
24 april 1974

*Internationellt
utvecklings-
samarbete*

aktuella läget just nu är svårare att överblicka.

I detta sammanhang kan nämnas att det svenskstödda EPID - en avdelning i etiopiska jordbruksdepartementet - spelar en roll i planeringen och utbyggnaden av mer långsiktiga åtgärder för att hjälpa befolkningen i de områden som drabbats av torka.

Att utskottsmajoriteten inte har kunnat tillmötesgå moderaternas krav beror på att vi inte finner det ändamålsenligt att diskutera minimiramar för framtida katastrofinsatser i olika länder. De aktuella behoven måste alltid vägas mot behov som hastigt kan uppkomma i anslutning till katastrofer som inträffar på andra håll i världen.

Från svenskt håll har olika initiativ tagits, och utrikesministern underströk i utrikesdebatten för någon månad sedan här i kammaren nödvändigheten av att hjälparbetet på internationell nivå i det hårt kris- och svältdrabbade Afrika samordnas. Redan till hösten kommer Världslivsmedelskonferensen att få ta ställning till en del av dessa problem.

Reservationen av fru Nettelbrandt och herr Ullsten är hållen i en mer allmän form samtidigt som man pekar på hjälpbehovet i Sydasien. Några belopp anges inte i reservationen. Reservanterna talar vidare om behovet av en förbättrad internationell planering och samverkan vid katastrofsituationer åtgärder som redan uppmärksammats av regeringen. Några förslag på åtgärder från utskottets sida i anledning av folkpartiets motion föreligger således inte. När det gäller viljan att hjälpa även folken i de nämnda delarna av Sydasien föreligger inte några delade meningar mellan utskottsmajoriteten och reservanterna.

Herr talman! Med det anförda yrkar jag bifall till utskottets hemställan under punkterna 11 och 13.

Herr KOMSTEDT (m):

Herr talman! Den svenska u-hjälpen röner säkerligen större förståelse i kammaren än vad den gör när den diskuteras av gemene man. Det är kanske naturligt, när människorna dagligdags upplever att pengarna räcker dåligt till och att deras egen situation sannerligen inte är överdrivet ljus. Därför är det svårt att skapa förståelse för de lidanden som drabbar människor långt borta, på behagligt avstånd på världskartan.

Det kan också verkligen ifrågasättas, om regering och riksdag gör tillräckligt mycket för att människorna i det här landet skall kunna få större förståelse för det oerhörda hjälpbehovet hos tredje världens människor. I det betänkande som vi nu behandlar nämns bl. a. på s. 20 och 44 en mängd organisationer och befrielseörelser som får del av det svenska biståndet. Finns det verkligen någon garanti för att det humanitära bistånd som Sverige strävar att ge blir ett humanitärt bistånd när det är fråga om organisationer som verkar så långt borta? Vi har ju ytterst dåligt grepp om vad som där sker.

Det primära när människor tar ställning och skall tycka någonting om u-hjälpen är ju att de vet någonting om de organisationer som får bistånd. Låt oss ta bara ett namn bland dem som anges i utskottsbetänkandet, nämligen Sydvästafrikas folks organisation, SWAPO. Hur många av kammarens ledamöter vet vad som döljer sig bakom det namnet? I massmedia kallas organisationen oftast bara för SWAPO, och sedan är det

Vid omröstning genom uppresning förklarades flertalet av kammarens ledamöter ha röstat för ja-propositionen. Då herr Werner i Tyresö begärde rösträkning verkställdes votering med omröstningsapparat. Denna omröstning gav följande resultat:

Ja — 303
Nej — 16
Avstår — 3

Nr 66

Onsdagen den
24 april 1974

*Förvärv av aktier
i CEMENTA AB*

Herr Claeson (vpk) anmälde att han avsett att rösta nej men av misstag nedtryckt ja-knappen.

På förslag av fru tredje vice talmannen beslöt kammaren uppskjuta behandlingen av på föredragningslistan återstående ärenden till morgondagens sammanträde.

§ 8 Fru tredje vice talmannen meddelade att på föredragningslistan för morgondagens sammanträde skulle justitieutskottets betänkanden nr 9 och 12 samt näringsutskottets betänkanden nr 22–25 i nu angiven ordning uppföras främst bland två gånger bordlagda ärenden.

§ 9 Kammaren åtskildes kl. 0.15.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert